



Miljøminister Connie Hedegaard
Miljøministeriet
Højbro Plads 2
1200 København K

København 31. maj 2006

Kære Connie Hedegaard

Vedrørende evaluering af og åbenhed omkring GMO-risikovurdering

Jeg har fra Skov- og Naturstyrelsen modtaget en respons på mit brev til dig af 11. maj 2006. Jeg ser fortsat frem til et svar på mit brev fra dig selv. Vi er mildest talt forundret over denne sags forløb og vil gerne anmode om et personligt møde så vi kan drøfte Danmarks håndtering af GMO-ansøgninger.

Skov- og Naturstyrelsen forholder sig i sit svar ikke til det centrale spørgsmål, om hvorvidt det materiale ministeriet hemmeligholder for Monsanto opfylder den eneste lovmæssige betingelse, der kan retfærdiggøre hemmeligholdelse ... *at offentliggørelse af oplysningerne vil kunne skade anmelderens konkurrencemæssige stilling.*" (S1469 jf Direktivet 2001/18 artikel 25(2)).

I stedet henholder Skov- og Naturstyrelsen sig blot til sin tidligere afgørelse af 15. juni 2004, hvor Greenpeace blev nægtet adgang til rotteforsøgene for både MON863 (GMO-majs) og GT73 (GMO-raps).

Den sidste halvdel af brevet fra Skov- og Naturstyrelsen omhandler artikel 25(4), hvor styrelsen hævder at fodringsforsøgene ikke er en del af miljørisikovurderingen. Ifølge SNS's tolkning er "miljørisikovurderingen" ikke en proces men blot navnet på et Monsanto dokument. Ganske passende er SNS's eneste konkrete holdepunkt for denne Monsanto venlige tolkning en håndbog fra 1992 vedrørende implementering af det gamle GMO-direktiv 90/220 !!! Det gamle direktiv blev erstattet af den nuværende lov 2001/18 for ca fire år siden netop for blandt andet at rette op på den helt urimelige hemmeligholdelse det gamle direktiv tillod.

Siden den pågældende håndbog blev udgivet er der faktisk sket en betragtelig forbedring mht til EU's GMO-lovgivning. Den urimelige hemmeligholdelse, og det at der ikke blev gennemført tilbundsående vurderinger af konsekvenserne for miljøet og mennesker og dyrs sundhed, var vigtige grunde til at medlemslandene i juni 1999 stillede seks grundlæggende krav til Kommissionen. MPU har så sent som inden det forrige rådsmøde opfordret dig til at undersøge om de seks moratorium krav er gennemført. Et oplagt første skridt bør være, at ministeriet afskaffer håndbogen fra 1992 og i stedet følger den lovgivning der siden er blevet vedtaget.

Jeg vedlægger en uddybende kritik af SNS's fortolkning af art 25(4). Det er en vigtig diskussion, men da GT73 fodringsforsøgene end ikke kan opfylde betingelsen i artikel 25(2) om "*skade på ansøgerens konkurrencemæssige stilling*", er det ikke en diskussion der behøves at afsluttes for at du kan udlevere GT73-fodringsforsøgene.

Intet grundlag for hemmeligholdelse

I dine egne svar til Mette Gjerskov forklarer du selv i overensstemmelse med loven at: "*Betingelsen for, at anmelderen af en GMO-ansøgning kan anmode om, at visse oplysninger behandles fortroligt, er således, at offentliggørelse af oplysningerne vil kunne skade anmelderens konkurrencemæssige stilling.*" (S1469)



Skade på anmelderens konkurrencemæssige stilling er, som du selv fortæller, den eneste lovlige betingelse for at opnå hemmeligholdelse. Dette er således det helt centrale spørgsmål. I svar til Mette Gjerskov fortæller du at miljøministeriet på trods af dette har undladt overhovedet at forholde sig til dette spørgsmål:

"Skov- og Naturstyrelsen har henholdt sig til de hollandske myndigheders beslutning om fortrolighed og har ikke foretaget en vurdering af Monsanto's konkurrencemæssige stilling." (S1470)

Greenpeace har nu modtaget kopi af det svar Skov- og Naturstyrelsens 7. juni 2004 modtog fra de hollandske myndigheder om begrundelsen for hemmeligholdelsen. Det viser sig at hollænderne heller ikke har foretaget en vurdering af Monsanto's konkurrencemæssige stilling. Det nærmeste de hollandske myndigheder kommer en begrundelse er at:

"The Netherlands has accepted the confidentiality status of the specific information, dated December 15 1998, based on the protection of the intellectual property".

Det er således heller ikke fra hollænderne at miljøministeriet har fået opfattelse af at offentliggørelse skulle "kunne skade anmelderens konkurrencemæssige stilling".

Der er altså ingen myndighed, hverken i DK eller NL, der nogensinde har hævdet at offentliggørelse ville "skade anmelderens konkurrencemæssige stilling". Da skade på Monsanto's konkurrencemæssige stilling slet ikke er blevet undersøgt af hollænderne, kan de selvklart heller ikke fremlægge den "verificerbar begrundelse", som jf proceduren i artikel 25(2) er en yderligere forudsætning for retmæssig hemmeligholdelse.

Det syntes således usandsynligt at miljøministeriet i god tro har kunnet tro at hemmeligholdelsen af Naylor 1994, Naylor 1995 og Naylor 1996 var i overensstemmelse med loven. Ministeriet har tilmed undladt at bede Skov- og Naturstyrelsen om at foretage sin egen vurdering af Monsanto's konkurrencemæssige stilling. Formentligt fordi ministeriet egentlig godt er klar over at materialet ikke opfylder lovens betingelser for hemmeligholdelse.

Holdning til åbenhed

Ifølge gældende EU-lov, udsætningsdirektivet 2001/18 art 25, er det min ret som EU-borger at kunne få adgang til alt materiale i ansøgningen, der ikke opfylder betingelsen om *at offentliggørelse af oplysningerne vil kunne skade anmelderens konkurrencemæssige stilling.*" (S1469). Greenpeace finder det ubegribeligt, at miljøministeriet skulle vægte hensynet til Monsanto så højt i forhold til hensyn til miljø og menneskers og dyrs sundhed, at man er parat til at overtræde de rettigheder, EU-loven sikrer alle borgere.

Som jeg også nævnte i mit brev 11. maj har Greenpeace naturligvis bemærket at du har udtalt:

"Det er regerings opfattelse, at der bør være så stor åbenhed og transparens i forhold til beslutninger om godkendelse af genetisk modificerede organismer som mulig". (S1138)

"Jeg finder det vigtigt at sikre størst mulig åbenhed og transparens ved fortolkningen af udsætningsdirektivets artikel 25." (S1469)

"Uanset om vurderingerne gennemføres af medlemslandene eller af EFSA, ja så må der ikke herske tvivl om, at der er gennemført tilbundsående vurderinger af konsekvenserne for miljøet



og mennesker og dyrs sundhed. Et af de elementer der kan bidrage til en større accept af anvendelse af genteknologi, det er åbenhed. Det skal være klart hvordan man er nået frem til den endelige beslutning. Borgerne skal kunne følge beslutningsprocessen og i videst muligt omfang få adgang til sagens materiale.” (fra dit indlæg i drøftelsen på miljøministerrådsmødet 9. marts 2006)

Greenpeace opfordrer dig på det kraftigste til at efterleve disse synspunkter.

Svigt i Danmarks kontrol af ansøgningsmaterialet

Greenpeace er ikke uenige med Kommissionen eller med dine europæiske ministerkollegaer, som tillægger EFSA størstedelen af ansvaret for, at EU's risikovurdering/risikohåndtering af GMO har svigtet. Greenpeace mener dog heller ikke, at den danske kontrol af ansøgningsmaterialet har fungeret. Når Danmark undlader at foretage en kritisk gennemgang af ansøgningsmaterialet er det med til at undergrave hele GMO-risikovurderingsprocessen i EU generelt.

Som jeg redegør for i mit brev af 11. maj ser vi et sådant fravær af kritisk gennemgang i DKs behandling af GT73 ansøgningen. Der var således ingen reaktion fra dansk side på:

- at første hold rotter efter 30 dage havde 10 % tab i kropsvægt;
- at næste hold rotter efter 30 dage havde 16 % forøget levervægt;
- at det tredje forsøg decideret er designet til at maskere afvigelse;
- at vagtelkyllinger, der i blot fem dage fik GMO-raps i gennemsnit havde 15% lavere tilvækst;
- og at vagtelkyllingerne indhentede det forsømte så snart de i de efterfølgende tre dage fik GMO-frit foder

Miljøministeriets hemmeligholdelse af GT73 materialet syntes således ikke blot at tjene Monsanto's ønske, om at forhindre at offentligheden ser de negative resultater, men tjener ligeledes til at forhindre at svigt i miljøministeriets egen kontrol belyses.

Der er lige nu – som du ved – en mulighed for at få revideret risikovurderingsprocessen i EU. Det er af denne grund meget vigtigt, at vi uden videre forsinkelser får adgang til det pågældende materiale.

Der er i denne sag sammenfald mellem hensynet til miljøet og dyrs og menneskers sundhed; overholdelse af EU-lovens betingelse for hemmeligholdelse; beskyttelse af EU-borgers ret til aktindsigt; belysning af hvorfor EU's GMO-risikohåndtering har svigtet; styrkelse af EU's demokratiske legitimitet; regeringens opfattelse; og ikke mindst din egen holdning. Det er derfor helt uforståeligt, at miljøministeriet har valgt i stedet at tage hensyn til Monsanto, og til en beslutning fra hollandske myndigheder, som aldrig har været i overensstemmelse med loven

Med venlig hilsen

Dan Belusa, Greenpeace

Yderligere kritik af Skov- og Naturstyrelsens fortolkning af begrebet ”miljøriskovurdering” med relation til udsætningsdirektivets artikel 25(4)

Fodringsforsøg del af risikovurderingen

I det brev jeg modtog i respons til mit brev 11. maj 2006 undlader Skov- og Naturstyrelsen at undersøge hemmeligholdelsens legitimitet ved at undersøge hvorvidt fodringsforsøgene opfylder betingelsen om *at offentliggørelse af oplysningerne vil kunne skade anmelderens konkurrencemæssige stilling.*” (S1469, jf Dir 2001/18 art 25(2)). I stedet fremlægger Skov- og Naturstyrelsen en absurd argumentation om at fodringsforsøg ikke er en del af miljørisikovurderingen.

Styrelsen fortolker udsætningsdirektivets artikel 25 således, at det dokument, der under ingen omstændigheder må holdes fortroligt er miljørisikovurderingen som sådan (jf. art. 13, nr. 2 b) – ikke samtlige undersøgelser og/eller studier som vurderingen bygger på (brev af 24. maj 2006 fra SNS til Greenpeace)

Ifølge Skov- og Naturstyrelsen fortolkning er begrebet ”miljøriskovurdering” altså blot navnet på et dokument der udfærdiges af ansøgeren og ikke den proces hvor der foretages *en vurdering i overensstemmelse med bilag II af de risici for menneskers sundhed og miljøet, direkte såvel som indirekte, umiddelbare eller forsinkede, som udsætning eller markedsføring af GMO'er kan indebære* (cf den definitionen på ”miljøriskovurdering” der benyttes i både udsætningsdirektivet 2001/18 og fødevarer og foderforordningen 1829/2003). Man hævder så at det simpelthen blot er dette dokument der ikke må holdes hemmeligt. ”Miljøriskovurdering” er – som vel også er ordet almindelige betydning – en proces, ikke et dokument. Det er ganske rigtigt at ansøgeren også selv har ansvar for at gennemføre og indlevere en miljørisikovurdering, men miljørisikovurderingen slutter heldigvis ikke der. Medlemslandene og Kommissionen har det endelige ansvar for udarbejdelsen af miljørisikovurderingen. Hvilket særligt tydeligt fremgår af forordning 1829/2003:

”... Det er endvidere hensigtsmæssigt at give Fødevarer sikkerhedsautoriteten mulighed for at anmode en af disse kompetente myndigheder om at udføre miljøriskovurderingen. Det er ligeledes hensigtsmæssigt i overensstemmelse med artikel 12, stk. 4, i direktiv 2001/18/EF, at de nationale kompetente myndigheder, der er udpeget i henhold til det pågældende direktiv, i alle tilfælde vedrørende GMO'er samt fødevarer og/eller foderstoffer, der indeholder eller består af en GMO, hører af Fødevarer sikkerhedsautoriteten inden den endelige udarbejdelse af miljøriskovurderingen.” F&F 1829/2003 præambel 33 (tilsvarende anvendelse af begrebet findes i præambel 34, artikel 6(3) og artikel 18(3)).

Med ”miljøriskovurderingen er der følgelig tale om en proces (ikke blot et dokument) som involverer medlemslandene og kommissionen (ikke blot Monsanto).

Af bilag II til udsætningsdirektivet fremgår det, at formålet med en miljørisikovurdering er ved en konkret vurdering fra sag til sag at påvise og vurdere de potentielle uønskede virkninger af GMO'en, som udsætning eller markedsføring af GMO'en kan indebære. Denne formålsbeskrivelse vurderer styrelsen som et klart holdepunkt for, at miljørisikovurderingen ikke omfatter de bagvedliggende studier, der ligger til grund for vurderingen af de potentielle uønskede virkninger af GMO'en.

(brev af 24 maj 2006 fra SNS til Greenpeace)

Skov- og Naturstyrelsen mener således at begrebet ”miljøriskovurdering” kun omfatter de konklusioner der træffes og at *”...miljøriskovurderingen ikke omfatter de bagvedliggende studier der ligger til grund for vurderingen af de potentielle uønskede virkninger af GMO'en”*

At der med ”miljørisikovurdering” ikke kun menes konklusionerne af vurderingen fremgår tydeligt af den artikel 13(2)b i udsætningsdirektivet som Skov- og Naturstyrelsen baserer sin tolkning på.

”miljørisikovurderingen og de konklusioner, der kræves i bilag II, punkt D” (Direktiv 2001/18 artikel 13(2)b)

Siden miljørisikovurdering og konklusioner nævnes som to separate ting i samme sætning, er det fejltolkning at SNS hævder, at der med miljørisikovurdering kun menes konklusionerne og ikke de bagvedliggende studier.

Skov- og Naturstyrelsen bygger sin fortolkning på en samlet forståelse af termen ”miljørisikovurdering” set i forhold til udsætningsdirektivets artikel 25. (brev af 24 maj 2006 fra SNS til Greenpeace)

Det der står i artikel 25 om miljørisikovurdering i artikel 25 er:

4. Følgende oplysninger må under ingen omstændigheder behandles som fortrolige, når de forelægges i henhold til artikel 6, 7, 8, 13, 17, 20 eller 23:
- en generel beskrivelse af GMO'en eller GMO'erne, anmelderens navn og adresse, formålet med udsætningen samt stedet for udsætningen og den påtænkte brug
 - metoder og planer for overvågning af GMO'en eller GMO'erne samt for beredskabsplan
 - miljørisikovurderingen.

Fodringsstudierne er oplysninger forelagt i henhold til artikel 13. De er udelukkende forelagt som led i den vurdering af de risici for menneskers sundhed og miljøet, direkte såvel som indirekte, umiddelbare eller forsinkede, som udsætning eller markedsføring af GMO'er kan indebære, som skal foretages i forbindelse med behandlingen af ansøgningen. Følgelig må fodringsstudierne under ingen omstændigheder behandles som fortrolige.

Den fortolkning Skov- og Naturstyrelsen fremlægger for at hævde at fodringsforsøg ikke er en del af miljørisikovurderingen er altså i uoverensstemmelse med den samme lovgivning, som det er ministeriets opgave at forvalte.

Ganske passende er SNS's eneste konkrete holdepunkt for denne Monsanto venlige tolkning en håndbog fra 1992 vedrørende implementering af det gamle GMO-direktiv 90/220 !!! . Det gamle direktiv blev erstattet af den nuværende lov 2001/18 for ca fire år siden netop for blandt andet at rette op på den helt urimelige hemmeligholdelse det gamle direktiv tillod.

At den 14 år gamle ”Handbook for the implementation of Directive 90/220/EEC” stadig ligger til grund for ministeriets forvaltning af åbenhed er nok en medvirkende forklaring på at Greenpeace endnu ikke har oplevet at den nye forbedrede GMO-lovgivning i praksis har resulteret i forbedringer.